

21 december 2018

Evaluatie *Code Rechtstreeks verzekerde regelingen*

Inleiding

Op 1 juli 2014 is de *Code Rechtstreeks verzekerde regelingen* van het Verbond van Verzekeraars en de Stichting van de Arbeid – ter vervanging van de *Principes goed pensioenfondsbestuur 2005* – in werking getreden. Doordat de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Code heeft opgenomen in regelgeving is de Code van toepassing op de hele sector. Afsproken is dat de Code na twee jaar geëvalueerd zou worden, dus rond de zomer van 2016. Om diverse redenen is deze evaluatie echter blijven liggen en waren het Verbond van Verzekeraars en de Stichting van de Arbeid pas eind 2017 in staat om de evaluatie op te pakken. De bevindingen van deze evaluatie staan hieronder kort weergegeven.

Aanpak evaluatie

De evaluatie is in handen gegeven van een aparte werkgroep. Ten behoeve van de werkgroep hebben de in de Stichting van de Arbeid verenigde centrale werkgevers- en werknemersorganisaties en het Verbond van Verzekeraars bij de eigen achterbannen de ervaringen met de *Code Rechtstreeks verzekerde regelingen* geïnventariseerd. Hierdoor is een goed beeld ontstaan hoe de Code ervaren en beleefd wordt bij vakbonden, ondernemingsraden, werkgevers en verzekeraars. Omdat rechtstreeks verzekerde regelingen vaak voorkomen bij kleinere organisaties en ondernemingen is ook informatie ingewonnen bij adviesbureaus die werkgevers en ondernemingsraden in veel gevallen ter zijde staan. Ook is bij de Ombudsman Pensioenen nagegaan of er veel vragen binnen komen over rechtstreeks verzekerde regelingen en zo ja van welke aard deze zijn. Tot slot is er input gevraagd van de ouderenorganisaties ANBO, KNVG, NVOG en PCOB-KBO en heeft met deze organisaties ook overleg plaatsgevonden met betrekking tot deze evaluatie. Dit overleg was onder meer van belang omdat in 2014 was afgesproken dat bij de evaluatie in overleg met de ouderenorganisaties gekeken zal worden of de open definitie van het begrip ‘vertegenwoordiging van pensioengerechtigden’ nader kwantitatief kan worden ingevuld.

Inventarisatie van opgedane ervaringen bij stakeholders

Aan de hand van algemene open vragen zijn verzekeraars, werkgevers, vakbonden, ondernemingsraden, adviesbureaus, de ombudsman en ouderenorganisaties gevraagd naar hun ervaringen ten aanzien van de *Code Rechtstreeks verzekerde regelingen* en is indien van toepassing meer de diepte ingegaan. De algemene vragen betroffen:

- In hoeverre hebben betrokkenen te maken met de *Code Rechtstreeks verzekerde regelingen* en wat zijn de opgedane ervaringen?
- Hoe wordt aangekeken tegen de rol van de ondernemingsraad en/of de vereniging van pensioengerechtigden in dit verband?

- Zijn er nadere aandachtspunten en voorstellen om de werking van de Code te verbeteren?

De inventarisatie leverde het volgende beeld op:

1. Het algemene beeld is dat de Code weinig bekendheid geniet onder individuele werkgevers en ondernemingsraden. Vakbonden en adviesbureaus hebben in het algemeen wel wat meer kennis van de Code, maar voor zover zij de Code kennen geven ze aan dat deze weinig ter hand wordt genomen. Bij verzekeraars is de naleving van de Code in het algemeen een onderdeel van de normale procedures.
2. De ervaring is dat in grotere bedrijven (meer dan 100 werknemers) het onderwerp pensioen regelmatig op de agenda van de overlegvergadering tussen de directie (dat wil zeggen de 'bestuurder' in de zin van de Wet op de ondernemingsraden, WOR) en de ondernemingsraad staat. Dat is niet of in mindere mate het geval bij kleinere bedrijven. Indien het instemmingsrecht van de ondernemingsraad aan de orde is, wordt de informatie van de pensioenuitvoerder nagenoeg altijd doorgesluisd naar de ondernemingsraad.
3. De waarneming van vakbonden en adviesbureaus is dat er geleidelijk steeds minder afspraken worden gemaakt over rechtstreeks verzekerde DB-regelingen (waarin nog pensioenopbouw plaatsvindt). Er vindt een verschuiving plaats naar DC-regelingen, die ook steeds meer bij premie-pensioeninstellingen (PPI's) worden ondergebracht en het aantal gesepareerde depots (ten behoeve van nominale contracten) wordt kleiner. De Code zal in kwantitatieve zin daarom steeds meer aan belang inboeten. De statistieken van DNB geven ook aan dat het aandeel van DB-regelingen onder de rechtstreeks verzekerde regelingen terugloopt:

aandeel in rechtstreeks verzekerde regelingen	2005	2016
DB-regelingen	59,3%	37,8%
DC-regelingen	34,6%	59,2%

4. De Ombudsman pensioenen geeft aan dat vragen of klachten over de rechtstreeks verzekerde regelingen zeer schaars zijn en dan vooral gaan over het feit dat er geen indexering van het pensioen plaatsvindt. De vragen en klachten hebben niet direct betrekking op bepalingen die in de *Code Rechtstreeks verzekerde regelingen* zijn opgenomen.
5. Onder verenigingen van pensioengerechtigden zijn er veel verenigingen die andere statutaire doelstellingen hebben dan de belangenbehartiging van oud-werknemers ten aanzien van het opgebouwde pensioen bij de oud-werkgever. Een nadere definiëring van het begrip 'vereniging van pensioengerechtigden' in de Code lijkt daarom gewenst bij verzekeraars.
6. Volgens verzekeraars hebben zich nauwelijks verenigingen van pensioengerechtigden gemeld om werknemers die met pensioen gaan te kunnen wijzen op het bestaan van een vereniging ten behoeve van de op hen van toepassing zijnde regeling. Indien een vereniging zich niet meldt, is deze niet in beeld bij de verzekeraar. De verzekeraar kan de met deze Code beoogde informatieverstrekking aan verenigingen, dan niet realiseren. De ouderenorganisaties zijn van mening dat zich meer verenigingen gemeld hebben. Partijen is gevraagd om dit gezamenlijk uitzoeken.

7. Iedereen lijkt het er wel over eens te zijn dat de Code een toegevoegde waarde heeft of kan hebben omdat de werkgever (ondersteund door de verzekeraar) op basis van de Code verantwoording aflegt over het gevoerde beleid en over de uitvoering door de verzekeraar en over het wel of niet verlenen van indexaties. In de praktijk zullen vooral ondernemingsraden en verenigingen van pensioengerechtigden actief naar deze verantwoording moeten vragen. Maar dan moet de bekendheid met de Code wel worden vergroot.
8. De Code bevat in de toelichting verwijzingen met uitleg naar wet- en regelgeving die niet meer actueel is, omdat inmiddels bijvoorbeeld de WOR is gewijzigd.

Overleg met ouderenorganisaties

Vanwege de afspraak in 2014 met de ouderenorganisaties om bij de evaluatie te kijken of de open definitie van het begrip ‘vertegenwoordiging van pensioengerechtigden’ kwantitatief kan worden ingevuld, is er met de ouderenorganisaties apart overleg gevoerd. In dit overleg zijn ook de tussentijdse bevindingen van de voorbereidende werkgroep en de ervaringen en wensen van de ANBO, KNVG, NVOG en PCOB-KBO uitgewisseld.

De onderwerpen die hierbij aan de orde zijn geweest zijn de volgende:

1. **Vertegenwoordiging van pensioengerechtigden.**
 In de Code van 1 juli 2014 wordt aangegeven dat bijvoorbeeld de communicatie- en medezeggenschapsverplichtingen ten aanzien van een *vereniging van pensioengerechtigden* bij gebrek aan zo’n vereniging ook over kunnen gaan naar een *vertegenwoordiging van pensioengerechtigden*. Bij de totstandkoming van de Code bleek echter dat het complex was om zo’n vertegenwoordiging nader te kwantificeren teneinde te borgen dat een vertegenwoordiging de belangen van pensioengerechtigden met voldoende draagvlak behartigt. De ouderenorganisaties, de Stichting van de Arbeid en het Verbond van Verzekeraars zijn tot de conclusie gekomen dat een ‘vertegenwoordiging van pensioengerechtigden’ in de praktijk een moeilijk in te vullen instituut is. Enige formalisering zou gewenst zijn om ervoor te zorgen dat een vertegenwoordiging daadwerkelijk de stem vertegenwoordigt van pensioengerechtigden. Dit leidt tot de gezamenlijke conclusie dat een vorm van vereniging gewenst is en dat het begrip ‘vertegenwoordiging van pensioengerechtigden’ beter geschrapt kan worden uit de Code.
2. **Vergroten bekendheid verenigingen.**
 Vanwege privacywetgeving is het onmogelijk voor verzekeraars om de gegevens van pensioengerechtigden aan een vereniging van pensioengerechtigden te verstrekken. Dit geldt ook onder de Europese *Algemene verordening gegevensbescherming* die vanaf 25 mei 2018 van kracht zal zijn. Daarom was afgesproken dat verzekeraars werknemers die met pensioen gaan zouden wijzen op het bestaan van een vereniging van pensioengerechtigden die de belangen behartigt bij rechtstreeks verzekerde regelingen. Helaas moet worden geconstateerd dat het aantal verenigingen die bekend zijn bij verzekeraars, zeer beperkt is.
 De conclusie van de werkgroep is dat de eerste prioriteit ligt bij het vergroten van het aantal verenigingen dat zich meldt bij verzekeraars. De ouderenorganisaties is daarom gevraagd om een lijst aan te leveren van de bij hen bekende verenigingen

van pensioengerechtigden die (onder meer) als statutair doel hebben de pensioenbelangen te behartigen en dan specifiek bij rechtstreeks verzekerde regelingen. De verzekeraars kunnen dan vervolgens aan de hand van die lijst kijken welke verenigingen eventueel relevant zijn voor de bij hen ondergebrachte regelingen. De volgende stap is dan dat een verzekeraar de mogelijk relevante vereniging(en) benadert om zich aan te melden. Indien aanlevering van lijsten door de ouderorganisaties niet mogelijk blijkt te zijn, is de ouderenorganisaties verzocht verenigingen actief op te roepen zich te melden. Na melding kan de verzekeraar werknemers die met pensioen gaan wijzen op het bestaan van deze vereniging(en). Eventueel kunnen dan nog aanvullende afspraken gemaakt worden tussen de pensioenverzekeraar en de betreffende vereniging.

3. Tijdige informatieverstrekking

De ouderenorganisaties hebben aangegeven eerder op de hoogte gesteld te willen worden door de werkgever of de verzekeraar als bijvoorbeeld de uitvoering van een rechtsreeks verzekerde regeling overgaat naar een andere uitvoerder. Er zijn geen signalen dat er bij een overgang naar een andere pensioenuitvoerder problemen zijn ten aanzien van de uitkering maar volgens de ouderenorganisaties worden pensioengerechtigden niet in alle situaties geïnformeerd over aanstaande wijzigingen.

4. Instemmingsrecht

De ondernemingsraad heeft sinds 1 oktober 2016 instemmingsrecht gekregen bij de vaststelling, wijziging of intrekking van de uitvoeringsovereenkomst voor zover het de arbeidsvoorwaardelijke aspecten van de pensioenregeling betreft. Eén ouderenorganisatie heeft de wens neergelegd dat verenigingen van pensioengerechtigden eenzelfde positie krijgen. De voorbereidende werkgroep heeft deze wens besproken maar komt tot de conclusie dit verzoek niet te kunnen honoreren. Het instemmingsrecht is een recht dat in juridische zin afgedwongen kan worden. De naleving van een Code is juridisch niet afdwingbaar maar heeft het karakter van ‘pas toe en leg uit’. Derhalve is een instemmingsrecht moeilijk in te passen in deze Code.

Ondernemingsraden zijn - voor zover dit niet via een cao is geregeld – betrokken bij afspraken over de arbeidsvoorwaarde pensioen. Voor pensioengerechtigden is dit minder relevant omdat voor hen de opgebouwde aanspraken (afgezien van eventuele indexering) al vast staan.

Tot slot wordt met deze evaluatie niet direct beoogd de Code inhoudelijk te wijzigen anders dan in technische zin of vanwege een duidelijk uit de evaluatie blijkende noodzaak. Instemmingsrecht is een zwaar juridisch middel dat bij ondernemingsraden verankerd is in aparte wetgeving.

De werkgroep is van mening dat nu van het grootste belang is dat verenigingen meer zichtbaar worden voor verzekeraars (zie onder 2) zodat zij de voor hen bestaande faciliteiten die nu reeds in de Code zijn opgenomen, benutten.

Nieuwe wet- en regelgeving

In de toelichting bij de Code wordt niet alleen verwezen naar aanpalende wet- en regelgeving maar wordt deze ook kort uiteen gezet. De voorbereidende werkgroep heeft geconstateerd dat de Code daardoor niet meer actueel is. Bij actualisering van de teksten zal wederom het risico gelopen worden dat de teksten op een gegeven moment niet meer aansluiten bij de dan geldende wet- en regelgeving. Daarom wordt het voorstel gedaan om verwijzingen naar en uitleg over aanpalende wet- en regelgeving zoveel mogelijk te elimineren.

Op 1 oktober 2016 is de Wet op de ondernemingsraden op een belangrijk punt gewijzigd (artikel 27). De ondernemingsraad heeft een instemmingsrecht gekregen bij de vaststelling, wijziging of intrekking van de uitvoeringsovereenkomst voor zover het de arbeidsvoorwaardelijke aspecten van de pensioenregeling betreft. In de Code staat een bepaling die tot 1 oktober 2016 verder ging dan de WOR, namelijk dat een ondernemingsraad adviesrecht heeft ten aanzien van de (verlenging van) de uitvoeringsovereenkomst. De WOR bepaalt nu een instemmingsrecht op een specifiek punt ten aanzien de uitvoeringsovereenkomst namelijk voor zover het de arbeidsvoorwaarde pensioen raakt. De werkgroep stelt voor om deze wettelijke bepaling wel expliciet op te nemen in de Code.

Conclusies en aanbevelingen

Op grond van de opgedane ervaringen onder stakeholders, het overleg met de ouderenorganisaties en de wijzigingen in aanpalende wet- en regelgeving, doet de werkgroep onderstaande aanbevelingen aan het Verbond van Verzekeraars en de Stichting van de Arbeid.

1. Vergroten bekendheid met de Code

Omdat uit de evaluatie blijkt dat de bekendheid met de Code gering is, stelt de werkgroep voor deze te vergroten door enerzijds de AFM te verzoeken de Code op te nemen in de leidraden voor financieel adviseurs en de SER te verzoeken de Code op te nemen in het Voorbeeldreglement voor ondernemingsraden¹.

De AFM heeft diverse leidraden voor financieel adviseurs opgesteld die in de adviseurspraktijk veel worden gebruikt. De werkgroep meent dat de Code aan bekendheid onder adviesbureaus zal winnen als de Code onderdeel uitmaakt van deze leidraden. De SER heeft onder meer tot taak de medezeggenschap te bevorderen. Een van de middelen is een voorbeeldreglement waarvan veel ondernemingsraden gebruik maken. Door in dit reglement de rechten die voortvloeien uit de Code op te nemen, worden ondernemingsraden geattendeerd op hun medezeggenschapsrechten ten aanzien van rechtstreeks verzekerde pensioenregelingen.

2. Actueel houden van de Code

Om te voorkomen dat de Code vanwege wijzigingen in aanpalende wet- en regelgeving gedateerd raakt, stelt de werkgroep voor verwijzingen naar en uitleg over wet- en regelgeving zoveel als mogelijk uit de Code te halen. Daarmee wordt niet helemaal uitgesloten dat de Code op een gegeven moment niet meer up-to-date is maar kan het risico hiervan aanzienlijk worden beperkt. Voor wat dit specifiek betekent voor de tekst van de Code, wordt verwezen naar de paragraaf ‘Concrete voorstellen tot aanpassing van de Code’.

3. Vereniging van pensioengerechtigden

Omdat verenigingen van pensioengerechtigden een grote diversiteit aan activiteiten kennen, moet in de Code duidelijk worden dat het specifiek gaat om die verenigingen die statutair de belangen van pensioengerechtigden bij de voormalig werkgever behartigen.

---

¹ In het voorbeeldreglement van de SER wordt alleen gemeld dat de Code bestaat maar wordt deze verder niet behandeld en is er ook geen verwijzing naar een website opgenomen waar de Code is terug te vinden.

4. *Verstevigen rol verenigingen van pensioengerechtigden*

In de Code is een belangrijke rol weggelegd voor verenigingen van pensioengerechtigden. De verenigingen zijn echter nauwelijks tot niet in beeld bij verzekeraars. De ouderenorganisaties zullen in ieder geval de verenigingen, die statutair tot doel hebben de belangen van hun leden bij pensioen te behartigen, oproepen zich te melden bij verzekeraars. Daarnaast zijn de ouderenorganisaties gevraagd, indien mogelijk met een lijst van verenigingen te komen die bij rechtstreeks verzekerde pensioenregelingen de belangen van pensioengerechtigden behartigen. Verzekeraars kunnen vervolgens relevante verenigingen benaderen om zich te melden indien belangenbehartiging ten aanzien van het pensioen aan de orde is. Op deze wijze hoopt de werkgroep te bevorderen dat verzekeraars de van hen gevraagde inspanningsverplichting op grond van de Code waar kunnen maken en dat de betrokken verenigingen hun rol ten aanzien van de medezeggenschap actiever kunnen oppakken.

5. *Vertegenwoordiging van pensioengerechtigden*

De werkgroep is in samenspraak met de ouderenorganisatie tot de conclusie gekomen dat kwantificering van het begrip ‘vertegenwoordiging van pensioengerechtigden’ moeilijk te realiseren is. Het is juist gewenst om een vorm van formalisering te bewerkstelligen om te borgen dat een vertegenwoordiging daadwerkelijk de stem vertegenwoordigt van pensioengerechtigden. Dit leidt tot het voorstel om het begrip ‘vertegenwoordiging van pensioengerechtigden’ uit de Code te halen en nog alleen te spreken over ‘verenigingen van gepensioneerden’.

6. *Volgende evaluatie*

De werkgroep stelt voor de Code over vier jaar (voorjaar 2022) wederom te evalueren en een tussentijds overleg met de ouderenorganisaties te organiseren. Aandachtspunt in dit tussentijds overleg zullen dan vooral de vorderingen ten aanzien van de bekendheid van verenigingen van pensioengerechtigden bij verzekeraars zijn.

7. *Overige aanpassingen van de Code*

De werkgroep stelt verder een aantal aanpassingen van de Code voor die vooral betrekking hebben op het tijdig informeren van pensioengerechtigden bij een wijziging van de pensioenuitvoerder en een toelichting dat ingeval van een cao het primaat over de arbeidsvoorwaarde pensioen bij cao-partijen ligt in plaats van bij de ondernemingsraden. Kortheidshalve wordt verwezen naar de concrete tekstvoorstellen van de Code.

Concrete voorstellen tot aanpassing van de Code

Niet alle voorstellen en aanbevelingen leiden tot een aanpassing van de tekst van de *Code Rechtstreeks verzekerde regelingen*. Voor zover deze wel tot wijzigingen leiden zijn die in de bijlage opgenomen en zo nodig toegelicht.

BIJLAGE: Aangepaste Code Rechtstreeks verzekerde regelingen (2019)

In deze bijlage is de naar aanleiding van de evaluatie gewijzigde *Code Rechtstreeks verzekerde regelingen* opgenomen.

Voorwoord

De *Code Rechtstreeks verzekerde regelingen* (hierna: de Code) is opgesteld door het Verbond van Verzekeraars en de Stichting van de Arbeid. Met de Code wordt nader invulling gegeven aan de waarborging van goed (pensioen)bestuur. Voor rechtstreeks verzekerde regelingen treedt de Code in de plaats van (onderdeel D van) de Principes voor goed pensioenfondsbestuur, die in 2005 door de Stichting van de Arbeid zijn gepubliceerd. De Code is in werking getreden op 1 juli 2014 en als gevolg van een evaluatie gewijzigd op ..... 2019. De Code is een aanvulling op wet- en regelgeving en zelfregulering, waaronder de Gedragscode Verzekeraars en de Governance Principes.

De Stichting van de Arbeid en het Verbond van Verzekeraars hebben de Code geëvalueerd na overleg met landelijke ouderenorganisaties. De evaluatie heeft geleid tot een aantal aanpassingen. Deze aanpassingen hebben vooral te maken met wijzigingen die zich hebben voorgedaan in de Wet op de ondernemingsraden, het zoveel mogelijk achterwege laten van niet noodzakelijke verwijzingen naar bestaande wet- en regelgeving en het schrappen van ‘vertegenwoordiging van pensioengerechtigden’ omdat gebleken is dat dit geen toegevoegde waarde heeft.

Hoofdstuk 1: Verzekeraars en pensioenen

Voor een goed beeld van de waarde van de Code wordt in dit hoofdstuk op hoofdlijnen een beeld geschetst van de belangrijkste kenmerken van rechtstreeks verzekerde regelingen en het hoorrecht van een vereniging van pensioengerechtigden. Ook wordt ingegaan op de communicatie.

Kenmerken rechtstreeks verzekerde regelingen

De inhoud van een rechtstreeks verzekerde pensioenregeling is strak ingekaderd door afspraken die zijn gemaakt in het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen werkgever en (vertegenwoordigers van) werknemers. In de uitvoeringsovereenkomst tussen werkgever en verzekeraar wordt vervolgens precies vastgelegd hoe de regeling wordt uitgevoerd, waaronder de voorwaarden voor toeslagverlening. De verzekeraar heeft hierdoor geen ruimte om zelf nadere afwegingen te maken of besluiten te nemen. Opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten mogen bij verzekeraars in beginsel niet worden verlaagd.

Vereniging van pensioengerechtigden²

---

² In de vorige versie van de Code werd bij het ontbreken van een vereniging van pensioengerechtigden ook nog gesproken van een ‘vertegenwoordiging van pensioengerechtigden’. In de evaluatie zou bezien worden of de open definitie van een vertegenwoordiging nader gekwantificeerd kan worden. In overleg met de landelijke ouderenorganisaties ANBO, NVOG, PCOB-KBO en KNVG is de conclusie getrokken dat het beter is het begrip ‘vertegenwoordiging van pensioengerechtigden’ niet langer op te nemen in de Code, omdat er geen goede kwantificering mogelijk is die recht doet aan een goede borging van gewenste kwalitatieve voorwaarden als representativiteit, draagvlak en evenwichtige belangenbehartiging voor alle pensioengerechtigden.”

In artikel 22 Pensioenwet is bepaald aan welke eisen een vereniging van pensioengerechtigden bij uitvoering van de pensioenregeling door een verzekeraar moet voldoen om een beroep te kunnen doen op het hoorrecht. In deze Code wordt aangesloten bij de definitie in de Pensioenwet voor een vereniging van pensioengerechtigden, waarbij vooral van belang is dat een statutaire doelstelling van de vereniging is om de belangen van gepensioneerden - die in dienst zijn geweest bij de werkgever - te behartigen. Het hoorrecht houdt in dat de werkgever de vereniging van pensioengerechtigden in de gelegenheid stelt haar oordeel uit te spreken, voordat hij een besluit neemt dat invloed heeft op de uitvoering of de hoogte van pensioenrechten van gepensioneerden. In de praktijk gaat het daarbij om besluiten rond indexatie, de winstdelingsregeling of afspraken die gemaakt worden bij het onderbrengen van de pensioenovereenkomst. Daardoor is het hoorrecht alleen van belang bij regelingen waarbij de opbouw van aanspraken direct in rentevorm plaatsvindt. Bij een kapitaalovereenkomst of een beschikbare premieregeling op basis van beleggingen of een gegarandeerd kapitaal selecteert de deelnemer namelijk zelf zijn pensioenuitvoerder op de pensioendatum. Hij maakt dan zelf afspraken over de uitvoering, zoals pensioenuitbetaling en eventuele indexaties (nominaal of stijgend pensioen).

Faciliteren

Op grond van de privacywetgeving mogen verzekeraars en werkgevers geen adressenbestand verstrekken aan een vereniging van pensioengerechtigden. Ook mogen ze niet de overlijdensgevallen melden aan de vereniging. In eerste aanleg zijn pensioengerechtigden zelf verantwoordelijk voor het organiseren van hun representativiteit. De vereniging moet haar eigen ledenbestand vormen en bijhouden. In overleg met de werkgever kan wel vanuit werkgever of verzekeraar bijvoorbeeld een brief naar alle pensioengerechtigden worden verstuurd waarin ze in kennis gesteld worden van de voorgenomen oprichting van de vereniging. Aan de verzending kunnen voor de werkgever kosten verbonden zijn. Indien er een vereniging van pensioengerechtigden is, informeert de verzekeraar de pensioengerechtigden bij pensioeningang over het bestaan hiervan.

Pensioencommunicatie

Bij de communicatie met deelnemers en pensioengerechtigden zijn voor verzekeraars en werkgevers de bepalingen in de Pensioenwet hierover de basis. Onderdelen van de pensioencommunicatie zijn bijvoorbeeld Pensioen 1-2-3, het uniform pensioenoverzicht en de website mijnpensioenoverzicht.nl. De werkgever en de verzekeraar kunnen (in aanvulling op de bepalingen in de Pensioenwet) afspraken maken over een adequaat communicatiebeleid.

Hoofdstuk 2: Verplichtingen werkgevers en levensverzekeraars

In dit hoofdstuk treft u de (aanvullende) verplichtingen voor levensverzekeraars die tweede pijler regelingen uitvoeren en werkgevers met een rechtstreeks verzekerde regeling aan. De verplichtingen zijn gegroepeerd in de categorieën Toeslagverlening, Informatie en communicatie, Advies/zeggenschap, Intern toezicht, en Klachtenregeling.

Voor de toepassing van de Code wordt onder een vereniging van pensioengerechtigden aangesloten bij artikel 22 Pensioenwet met dien verstande dat in deze Code geen nadere kwantitatieve voorwaarden worden gesteld aan een dergelijke vereniging. Wel moet de vereniging van pensioengerechtigden (onder meer) als statutair doel het behartigen van de belangen van pensioengerechtigden van de voormalig werkgever hebben.

De artikelen 1 tot en met 4 en 7 zijn niet relevant voor een kapitaalovereenkomst of een beschikbare premiereregeling op basis van beleggingen of een gegarandeerd kapitaal. Artikel 8 is niet relevant voor de vereniging van pensioengerechtigden indien sprake is van een kapitaalovereenkomst of een beschikbare premiereregeling op basis van beleggingen of een gegarandeerd kapitaal.

Toeslagverlening

1. Als de uitvoeringsovereenkomst bepalingen bevat waardoor de werkgever tijdens het contract invloed heeft op depotvorming, beleggingen in verband met winstdeling of anderszins op de resultaten van de pensioenverzekering, dan legt de werkgever verantwoording af over de door hem gemaakte keuzes aan de ondernemingsraad³ en vereniging van pensioengerechtigden.
2. De verzekeraar legt jaarlijks op inzichtelijke wijze verantwoording af aan de werkgever (de verzekeringnemer) over de behaalde resultaten, voor zover dat relevant is in relatie tot de uitvoeringsovereenkomst. Dit zal in ieder geval aan de orde zijn als er sprake is van een beleggingsdepot of een winstdelingsregeling.
3. De werkgever stelt de ondernemingsraad en de vereniging van pensioengerechtigden op de hoogte van de resultaten zoals genoemd in artikel 2.
4. Als er sprake is van een pensioentoezegging met een voorwaardelijke toeslagverlening, verantwoordt de werkgever aan de ondernemingsraad en vereniging van pensioengerechtigden, of en zo ja in welke mate aan de voorwaarden voor toeslagverlening is voldaan. De verzekeraar moet de daarvoor benodigde gegevens aan de werkgever leveren conform het bepaalde in artikel 2.

Informatie en communicatie

5. De verzekeraar informeert de werkgever over veranderingen in wet- en regelgeving welke gevolgen hebben voor de pensioen- of uitvoeringsovereenkomst.
6. De werkgever stelt de ondernemingsraad en de vereniging van pensioengerechtigden op de hoogte van wat is genoemd in artikel 5.

Advies/zeggenschap⁴

7. De werkgever stelt de vereniging van pensioengerechtigden in staat te adviseren over de (verlenging van de) uitvoeringsovereenkomst.
8. De werkgever wint advies in bij de ondernemingsraad en de vereniging van pensioengerechtigden over het niveau van de serviceverlening dat de werkgever voornemens is overeen te komen met de (nieuwe) verzekeraar. Het advies moet gemotiveerd zijn. Als de werkgever het advies niet (geheel) opvolgt, moet hij zijn besluit motiveren.

Intern toezicht

9. Het interne toezicht van een verzekeraar, waaronder bijvoorbeeld verstaan wordt de raad van commissarissen, beziet kritisch het functioneren van het bestuur en/of de directie van de verzekeraar.

---

³ In de Code wordt onder ondernemingsraad ook verstaan de personeelsvertegenwoordiging en de personeelsvergadering.

⁴ Voor de ondernemingsraad zijn de betreffende bepalingen hierover in de WOR van toepassing.

10. De rapportage van het interne toezicht met betrekking tot de rechtstreeks verzekerde regelingen is kosteloos opvraagbaar bij (de directie van) de verzekeraar.
11. Het interne toezicht van de verzekeraar rapporteert over zijn bevindingen aan het bestuur of de directie van de verzekeraar en bespreekt deze met het bestuur of directie.

Klachtenregeling⁵

12. De verzekeraar heeft een laagdrempelige, oplossingsgerichte interne klachtenregeling die toegankelijk is voor werkgevers, deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, evenals voor de ondernemingsraad en vereniging van pensioengerechtigden.
13. In de uitvoeringsovereenkomst wordt de werkgever geïnformeerd over de interne klachtenregeling.
14. In het pensioenreglement worden de deelnemers op de hoogte gesteld van de interne klachtenregeling.
15. Klachten worden helder, in begrijpelijke woorden en binnen een redelijke termijn afgehandeld door de verzekeraar.

---

⁵ De Ombudsman Pensioenen behandelt individuele klachten en geschillen over de uitvoering van een pensioenreglement. Zaken kunnen aan de Ombudsman Pensioenen worden voorgelegd door (gewezen) deelnemers of pensioengerechtigden. Zij kunnen zich laten vertegenwoordigen door een belangenbehartiger of -organisatie, zoals een vereniging van pensioengerechtigden. Voordat een klacht wordt ingediend bij de Ombudsman Pensioenen, moet eerst volledig gebruik zijn gemaakt van de interne klachtenregeling.